

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս քաղաքի մուտքը արգելադրված չէ, ամբողջ 15րդ շրջանի (99-րդ ստ.—900-րդ) բաժնորդագրված է 20 Փր. կանխիկ. հարկի է նաև բաժնորդագրվել քանի ամսի համար որ ուղղուի, ամեն մէկ ամսականը 2 1/2 Փր. հաշուելով և 1900 մայիս ամսին անդին հանց-նելու պայմանով:

ժԵ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 22

1899 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 14
1899 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2 (Հ.Ց.)
ԵԱՐԱՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, հաստատուելու և հա-տարարման կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները: Պար-տաւոր չէ վերադարձունել հրատարակուած ձեռագիրները: Մանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Մանուցման 1 միջակ դիրքը 1 սանդիակարժէ 1 գիրքի 2 սանդիակարժէ:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
“ԱՐՄԵՆԻԱ”
ԺԵ ՇՐՋԱՆԻՆ
(1899 ՕԳՈՍՏՈՍ — 1900 ՄԱՅԻՍ)

Բաժնորդագրութեան պայմանները նոյնը կը մնան: Ամբողջ 15րդ շրջանի (1899 օգոստոս—1900 մայիս) բաժնորդագրված է 20 ֆրանգ: Իսկ անհն. որ 1899 օգոստոսին բաժնորդ չեն գրուիր և չարժեքակեր մինչև 15րդ շրջանի վերջը, ամսական 2 1/2 Փր. բաժնորդագրին պէտք է վճարեն: Մէկ շրջանի ամսաների բաժնորդագրու-թիւնը միւս շրջանի ամսաներին հետ խառնելով տարեկան բաժնորդագրու-թիւն հաշուուի:

ԾԱՌՈՒ ԳԻՐԲԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծա-խու գտնուած զիրքերի մանրամաս ցուցակը հրատարակուած է Արմենիայի 14րդ շրջանի 77, 78, 79, 80 և 81 թիւերին մէջ:

ԳԻՐԱՏԻՄԱՆ ԶԻՆԻՆԻՆ
Գիրաճառան ջիլիկ'նք. — Աժաւ յեղա-փոխութիւն. — Սուրբանի և Գոր իրատե-ն ցայկական գործերի համար. — Հայեր ի թիւրքիս. — Սեբաստիայի դէպքը. — Թիւրքիսէն լուրեր. — Անգլիոյ քաղաքացիա-կան պատերազմը. — Արտասահմանի լու-րեր. — Մանուցումներ:

ԳԻՐԱՏԻՄԱՆ ԶԻՆԻՆԻՆ

Լաւնէյի վեհաժողովին ձեռագիրը. — Սեբաստիայի 18րդ թիւին մէջ պատմած ենք թէ Օրմանեան Սըր բազան Երևանի պալատը կանչուած և սուլթանին իրեն հրամայուած էր հե-ռագրել Լաւնէյի վեհաժողովին թէ Տ. Միխայիլ Գաբրիէլ Գաբրիէլի կող-մէն զրկուած պաշտօնական պատուի-րակ մը չէ և թէ այդ անձ ու արտա-սահմանի մէջ իր գործակիցներ բաղ-դախելու խաբէրայ մարդեր են Օր-մանեան հեռագրած է միայն այդ հե-ռագրի առաջին մասը որ, ինչպէս յայտ-նի է, ճշմարտութիւն մ'է և չէր կրնար մերժել. իսկ երկրորդ մասը որ զըր-պարտութիւն մ'էր, հեռագրել յանձն չէ առած:

է այդ հրէշ պատերազմը. հետեւապէս պէտք է արտասահմանի եկեղեցիներ-րին մէջ ցոյցեր սկսել իրեն դէմ, իր անունի յիշատակութիւն դադարեցու-նել տալով զինք խայտառակել և ըս-տիպել հրաժարելու Այդ զրոյցի տա-րածման հետեանքը կը լինի արտա-սահմանի չափազանց հիւրընկալ թեր-թի մը մէջ նոյնը հաստատող թղթակ-ցութեան մը հրատարակութիւնը և ահա խաղը խաղցուած է:

«Աղբրտի» ք, ի՞նչ էք կեցեր, պատրի-արքը մեզ կաթոլիկ ըրաւ, Ս. Միլոն-նին տեղ զէյթին ևս պիտի պիտի օժեն այսուհետեւ. մենք ֆրէնկ չենք լինիր-լոյսը Լուսաւորչին, հաւատքը Գրիս-տոսին»: Իսկ հիմակուան դիւրահաւան-ները խաբելով իրենց համար աշխա-տող պատրիարքին դէմ՝ զրգուելու կարգախօսը փոխուած է. հիմակուան բանաձևն (ֆորմիլ) ալ այս եղած է. «Աղբրտի» ք, ի՞նչ էք կեցեր. Պատրի-արքը հայկական խնդրին դաւաճա-նեց. մարդասպան սուլթան Համիտի օտքերը լցնելով մ'ը ազգի իրաւունք-ներ ծախած, տաճիկ իւլէմա դարձած է»: Ա' հարցնել փնտռել չկայ թէ ի-րա՞ւ է, սո՞ւտ է. միթէ՞ սոստ բանը կը խօսուի. ա'լ աւելին կայ. ասիկա տպուած ալ է. միթէ՞ սոստ բանը ճերմակ թուղթի վրայ կ'ընայ տպուիլ...:

չում մը տալ այդպիսի ծանր խնդիր-
ներին նկատմամբ. նա գործադիր իշ-
խանութիւն մ'է միայն և Բ. Դրան ու
հայազգին միջև յարաբերութիւնների
միջնորդ մը: Սահմանադրութիւնն
իրեն չի տրուիր այդպիսի խնդիրնե-
րի որոշումն ինք տալ, այլ Ազգային
Երեսփոխանական ժողովէն իրեն գոր-
ծակից տրուած ֆազդաքական և կրօ-
նական ժողովների անդամների մեծա-
մասնաւորութեամբ ձայնով տրուած որո-
շումները միայն գործադրելու պաշտօն
ունի: Եթէ Ռուսիայի Հայեր մեր պատ-
րիարքական իշխանութեան այդ դրու-
թեան վրայ տեղեկութիւն չունին և
զայն միտպետական վիճակի մը մէջ
ենթադրելով դիւրաւ կրնան խաբուիլ
պատրիարքի գործունէութեան մասին
տարածուած այլընդարկող ամեն տեսակ
զրոյցներէ, գէթ արտասահմանի մէջ
գտնուող մեր թիւրքիացի Հայեր
պէտք է տեղեկ լինին սահմանադրա-
կան օրէնքներին և ամեն տեսակ զը-
րոյցներին հաւատարմ գիւրահաւանու-
թիւնը չունենան:

Մեր թշնամիներ մեր դիւրահաւա-
նութենէ օգուտ քաղելով, կուզեն այժմ
մեզ գրգռել մեր պատրիարքի դէմ, ճիշդ
այն միջոցին որ կարևոր խնդիրների
համար կը ժաքառի. մեզ գրգռել ի
րար դէմ, ներքին վէճերով զբաղե-
ցունել մեզ որ ոյժերնիս ատով սպա-
ռենք և ուրիշ բաներով չզբաղինք:
Չլինի՞նք դիւրահաւան և վերի վերոյ,
չբառենք ամեն բան: Մեր ազգի
ներկայ վիճակ ծանր է և կացութիւն
վաճառու: Լուրջ խորհրդածու-
թիւն և գործունէութիւն է հարկա-
ւոր: Եթէ տեղ ու ժամանակ կայ որ
յառաջընթաց համար պէտք է խիստ
ու կտրուկ հարուածներով խորտակել
արգելքները, կայ նաև տեղ ու
ժամանակ որ պէտք է յիշել ֆրանսա-
կան ասացումը:

Patience et persévérance font plus
que force et que rage.

Ս. Փ.

ԱՅՈՒՆ ԹԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Մեզանում երբ խնդիր կը դառնայ
խորհուրդներ յղանալու, բարձր գա-
ղափարներ արտայայտելու և անմիջա-
պէս գործադրութեան պայմանով ծրա-
գիրներ յօրինելու վրայ, գործիչների
բազմութիւն մը միշտ պատրաստ կու-
նենանք: Այս երևոյթը — ստեղծա-
գործել ուզելու այս բուն ցանկու-
թիւն — բարեյաղող պայմանների տակ
օգտակար կը լինէր. բայց տարածում
և անդէպ հանգամանքների մէջ ան-
պատճառ գործադրել ուզել ամեն ինչ
որ մէկը կրնէ կռաւարկէ հրապու-
րիչ խօսքերով, այդ կրնայ վնասաբեր
դառնալ:

Մեր ազգային յեղափոխական կեան-
քի մէջ էլ մեր անցրած մեծամեծ ձա-
խորդութիւններ պարտական ենք ե-
ղել ահա այդ կարգի անհարկի, ան-
ժամանակ, անհեռատես բայց եռան-
դուն ու շարունակ գործունէութիւն
ներին: Մարդ մը որքան էլ արտա-
ռոյց, տարօրինակ և վնասակար բայց
հրապուրիչ միտքեր յայտնէ յանուն

ազգասիրութեան և հայրենասիրու-
թեան, մեր մէջ օրէնք է դառնել ըն-
դունել նրանց պատգամի պէս: Եւ
երբ անոր հակառակ լուրջ քննադա-
տութիւն մը գայ իր դատողութիւն-
ներով որոնք իրական բայց հրապու-
րիչ չեն՝ հիասթափեցնող տպաւորու-
թիւն մը թողուլ ոգևորուած և բարձր
թուշող հայրենասէրների մտքերին վը-
րայ, այդ քննադատներ մեզ կը թուին
եռանդ պաղծեցնողներ և գուցէ մինչև
իսկ ազգատեսացներ ...:

Մեր ժողովուրդն էլ բնականաբար
միշտ կուզէ ի հարկէ իր երևակայած
ցանկութիւնների կատարումը տեսնել
դիւրին, ածան և չնչին զոհաբերու-
թիւններով. նրա այդ հոգեկան խակ
ու թոյլ տրամադրութիւնից օգտուե-
լով է որ՝ պարզ ասած՝ մեզ թշնամի
ոյժեր դժբաղդաբար յաջողել են մեր
իսկ ձեռներով շահագործել մեր դե-
ռաբոյս ու պատրաստութեան, փոր-
ձառութեան և զօրեղանալու կարօտ
յեղափոխական շարժման նախնական
շանքերը:

Հետևանքներ այնքան ծանր և ա-
րինալի եղան, որ մեր ժողովուրդն ու
յափշտակուած յեղափոխականներ
այժմ միայն տեսնում են թէ այլ է
երազ և այլ է իրականութիւն:

— Բայց անցեալն իր այդ բոլոր
ծանրութիւններով արդեօք դեռ բա-
ւական պիտի համարուի... — Հարց է
այդ:

Պէտք չէ որ ժողովուրդը խաբուի.
յեղափոխութիւն մը ինքնին չի կա-
տարուի և ոչ էլ մեր կոտորուելով օ-
տարներ մեզ ազատութիւն կուտան:
Եթէ կուզենք մեր ցանկացած ազա-
տութիւն ձեռք բերել, այդ պէտք է
ձեռք բերել միմիայն մեր ժողովուրդի
սեպհական ջանքերով, պատրաստու-
թիւններով և զօհաբերութիւններով,
Գաղափար պէտք է տարածել — այդ
մեք տարածենք մեզնից սկսելով.
ոյժ պէտք է — հայթայթենք այն մեր
իսկ սեփական ազգատիկ միջոցներով.
զէ՞նք հարկաւոր է — գնե՞նք. ապա
հովութիւն կուզենք — գիտենանք
քաջութեամբ կռուել և պաշտպանել
մեր կեանք, պատիւ ու գոյքեր և այլն
և այլն:

Երբ այս ամենքը պատրաստ լինեն,
յեղափոխութիւնն էլ ինքնին պատ-
րաստուած ու հասունացած կը լինի.
էլ հարկ չի մնում՝ այնպիսի պոռոտա-
խօսների, որոնք իրանք իրանց առան-
ձին առանձին անուններով ուզում են
մի քանի տեսակ յեղափոխութիւններ
սկսել և վերջացունել:

Ազատութիւնը ժողովուրդին համար
է և դրա համար էլ հարկաւոր է որ
ժողովուրդն ինք տեսնէ ու կատարէ
իր յեղափոխական պէտքեր և ոչ թէ
սպասէ ուրիշներից: Օտարների մեզ
նպաստաւոր քաղաքականութիւնն ան-
գամ այն ժամանակ միայն լրջօրէն կը
հետաքրքրուի մեզնով, երբ մեր ժո-
ղովուրդին մէջ կը տեսնէ իրական և
անյաղթելի այդ ոյժը, կրէտէն աչքեր-
նուս առաջ ունենանք միշտ:

Բայց արդեօք այս տարբերական ծա-
նօթութիւններ և պայմաններ պիտի
հասկնալ ուզէ՞ մեր ժողովուրդը, որ

ցարդ սովորել է լսել դժբաղդաբար
ուրիշ տեսակ ձայների և ներշնչումնե-
րի, կամ այլ խօսքով՝ ածան յեղա-
փոխութիւնների:

ՄԵՆ-ՍԷ

ՍՈՒԼԹԱՆԻ ՆՈՐ ԻՐԱՏԷՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Կ.պօլսէն կը հետաքրքեն հոկտ. 12-ին.
Այսօր հրատարակուեցաւ կայսե-
րական իրատէ մը որ հայկական բա-
րենորդութիւններին յատուկ յանձնաժա-
ղովի հետեւալ յանձնարարութիւն-
ները կը վաւերացունէ.

Գաւառներին մէջ Հայերի շրջագա-
յութեան դէմ ձեռք առնուած ար-
տակարգ միջոցների շնչուիլը. խռո-
վութիւնների ժամանակ քանդուած
եկեղեցիների, վարժարանների և վան-
քերի վերաշինութիւնը տէրութեան
նպատակով. որբանոցի մը շինութիւնը
Կ.պօլսի մէջ. 54 դատապարտուած
Հայերին ներում և մահի դատապար-
տուած 24 Հայերի պատժին ցկեանա
բանտարկութեան փոխուիլը:

Հայերի պատրիարքն իր հրաժա-
րական յետ պիտի առնէ, կայսերա-
կան իրատէն գոհացում տուած լինե-
լով հայկական պահանջներին, թէ և
այս բարենորոգումների գործադրու-
թիւնը կասկածելի է:

ՀԱՅԵՐԻ Ի ԹԻԻԻՐԻՍԻՍ

Պատրիարքարանը գլխում ըրած է
Ֆրանսայի հանրային կրթութեան նա-
խարարութեան, 13-15 տարեկան
տասն չափ ունի՞մ պատանիներ ձրիա-
պէս ընդունել տալու համար Ֆրան-
սայի բարձրագոյն վարժարանները,
մասնագէտներ պատրաստելու նպա-
տակով: Այդպիսի ձրիավարներ Ֆը-
րանսացիներէն միայն կընդունուին.
իսկ օտար ազգայիների համար եր-
բմի բացառութիւն կը լինի երբ ի-
րենց երկրի վարչութեան կողմէն դի-
մում լինի: Կ.պօլսի Ֆրանսական դե-
պան Տ. Քոնստանտինոսպոլսի մեր
պատրիարքարանի ինք ալ իր կողմէ
ոյժ տալ այդ խնդիրքի, գրելով Բա-
րիզ կրթական նախարարութեան:

Արդէն հոգովական Հայերի պատ-
րիարքարանն այդպիսի շնորհ մը ըս-
տացած է և որոշուած թուով մը ձրի-
ավարժ գիշերօթիկ աշակերտներ կը
զրկէ ամեն տարի Ֆրանսայի մասնա-
գիտական վարժարանները:

— Հաճելի Ս. Յակոբ վանքին մէջ
ալ ազգային որբանոց մը բացուել է
սեպտ. 1/13ին, 25 աշակերտներով,
Պատրիարքարանէն 24 ոսկի նպաստ
զրկուել է նախնական պէտքերին հա-
մար:

Կ.պօլսի թիւրք լրագիրները կը
հերքեն Սերաստիար, վանի և Մուշի
նահանգներին մէջ խռովութիւններ
ծագած լինելը որ եւրոպական լրա-
գիրներին հեռագրուած էր Կ.պօլսէն
հոկտ. 1ին: Կ.պօլսի լրագիրները ըսա-
ծին նայելով, և ոչ իսկ այնպիսի դէպք
մը պատահած է որ այդպիսի լուրի մը
ծնունդ տար:

— Ս. Երուսաղէմի միաբաններէն
Նրթ. Պետրոս վ. Սարաճեան՝ Կիպ-
րոսի վանքին վանահայր և Նիքոսիայի
եկեղեցիին քարոզիչ կարգուած է:
Ինչպէս յայտնի է, նախ վանք Երու-
սաղէմի պատրիարքութեան իրաւա-
տութեան ներքե կը գտնուի:

ՍԵՐԱՍՏԻԱԻ ԴԵՊՐԸ

Ինչպէս այսօր հրատարակած ենք «Հա-
յերի թիւրքի» բաժնին մէջ, Կ. պօլսի
թիւրք թերթերը և անոնցմէ առնելով
հայ թերթերը բոլորովին սուտ կը հանեն
Կ.պօլսէն հոկտ. 1ին եւրոպական թեր-
թերին տրուած այն հեռագիր թէ Սե-
րաստիար, վանի և Մուշի մէջ խռովու-
թիւններ ծագած են:

Բայց Կ.պօլսէն տեղական թերթի մը
եկած թղթակցութեան սէջ հետեւեալ
մանրամասնութիւնները կը տեսնենք Սե-
րաստիարի դէպքին վրայ:

Որչափ կարելի է ողջմտութեամբ
պատողութիւններ ընել Ֆրանսուիզ
այնպիսի լուրերի վրայ որոնք միշտ
նպատակով մը մէջտեղ կը նետուին և
յաճախ շատ քիչ ճշմարտախօս կը լի-
նին, — Լուրեր որոնք մենք Օրմանեանի
բոլորովին գտնուողներէ կամ իր
հակառակորդներէ և կամ կառավա-
րական շրջանակներէ կը բխին, — պատ-
րիարքի հրաժարականին պատճառ
դարձած է անցած շաբաթ Սեբաս-
տիար հայ և մահմէդական ժողովուրդ-
ներին միջև պատահած յախուռն դէպ-
քը, Դեռ որոշ և վաւերական մանրա-
մասնութիւններ չկան այդ իրարան-
ցումի վրայ և եթէ հաւատանք թիւրք-
քերին, Հայերը կռուին սկզբնապատ-
ճառ եղած են եղեր: Միշտ նապաս-
տակին պատմութիւնն է. նապաստակն
է որ կը սկսի:

Թիւրքերի պատմածին համեմատ,
Սեբաստիարի վալի Հաճի Հասան փա-
շան, իր իշխանութեան տակգտնուող
ներք բարեկեցութեան հոգածու մէկը
լինելով և անոնց պէտքերին կամ
տրտուններին անձամբ տեղեկանալ
փափաքելով, գնացեր է քաղաքին
երևելի Հայերէ մէկին տունը, հայ հա-
սարակութեան վիճակին վրայ տեղե-
կութիւններ առնելու համար: Արի՛
տես որ այդ հեզ ու խոնարհ երևոյ-
թով Հայը ամենավտանգաւոր դաւա-
դիր մ'է եղեր: Տեսնելով որ վալին
ուրիշ երկու անձերի հետ մինակ կը
գտնուի իր տան մէջ — վալին հետե-
ւորդները փողոցը մնացած էին —
Հայն ուղեց սպաննել վալին և ընկո-
վելով սպաննացաւ անոր (1): Հաճի
Հասան փաշան և իրեն հետ գտնուող
երկու էֆէնտիները հազիւ ժամանակ
գտան իրենք գրեթե ուրիշ սեննակ
մը նետելով դուռն ալ ետեւէն կղպե-
լու և իրենց բոլոր ուժով օգնութեան
կանչելու իրենց ուղեկից հետևորդ-
ներն ուղեցին դռնէն ներս մտնել:

(1) Այս պատմութիւն, ինչպէս կերևի,
բոլորովին խելքի դէմ է: Հայն ինչպէս
կրնար յուսալ որ վալին սպանութիւնը
գաղտնի կը մնայ կամ ինք չընտելի երբ
վալին հետ 2 մարդ կայ և վարն ալ փո-
ղոցին մէջ մարդեր կը սպասեն վալին որ
եթէ ուշանայ դուռն ելնել, անշուշտ կը
հետաքրքրուին:

ԽՄԻ. ԱՐՄ.

տիննան տը Լէսէփսի արձանը պիտի կանգնուի Սուէզի մէջ :

— Սոփիան հոկտ. 11ին հեռագրած են «Թան»ին թէ նախարարական փոփոխութեան լուրեր կը պտըտին մի քանի օրէ ի վեր : Թէն կրէքօֆի նախարարութիւնն իր հրաժարական տուած չէ դեռ, բայց տալը մօտալուտ կերևի : Երևմտական դժուարութիւններն որոնք հետզհետէ աւելի կը սաստկանան, իր հրաժարման գլխաւոր պատճառ կը նկատուին :

— Բէթէրպոլիի Պօրսաի լրագիրը կըսէ թէ Ռուսիայի արտաքին գործերի նախարար Մուրավիէֆ կոմսին այժմ փարիզ գտնուիլը և Հանրապետութեան նախագահ Տ. Լուպէին և արտաքին գործերի նախարար Տ. Տէլքասէին հետ տեսակցութիւնները մի նոր և ուրախալի ապացոյց են թէ Ռուսիայի և Ֆրանսայի միջև կարծիքների և գործունէութեան կատարեալ համաձայնութիւն մը կը շարունակէ ի նպաստ Եւրոպայի ընդհանուր խաղաղութեան և երկու ազգերի մասնաւոր ապահովութեան :

— Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ հիմա հաստատուած է որ խալիֆային զէմ զրկուելիք արշաւանքի հրամանատարութիւնն Լորտ Գիլիէր իրեն վրայ առած է : Արշաւանքի մասնակցող բոլոր զօրքերը Եգիպտոսի պիտի լինին . անգլիական զօրք չպիտի գլուխ տանց մէջ :

— Ապիսինիայի (Հապէշիտան) անգլիական մնայուն պատուիրակ Հարրիսկիթըն հարիւրապետը հոկտ. 11ին Լոնտոնէն մեկնելով, հինգշաբթի օր Մարսէյի ճանապարհով գնաց Եգիպտոս, անկէ ալ Ատտիս Ապապա երթալու համար ուր կը հասնի զեկտեմբերի վերջեր : Հարրիսկիթըն հարիւրապետը Անգլիայի թագուհիին կողմէն թանկագին ընծայներ կը տանի Ապիսինիայի նէկիսին (կայսր) . ընծայներին մէջ են նաեւ 2 չքեղ ձիեր և շատ մը շուներ : Լոնտոն լուր տրուած չէ թէ Ապիսինիայի նէկիսը մտադրութիւն ունի Անգլիա այցելելու :

Ա. Զ. Դ

Նանսիի Երկրագործական վարժարանէն վկայեալ հայ երիտասարդ մը պատրաստ է պաշտօնավարել արտասահմանի հայաբնակ ունէ միջավայրի մէջ, հայ հողատէրի մը քով կամ ագարակի մը մէջ և կամ թէ գաստիստի երկրագործութիւնն ու իր օժանդակ գիտութիւնները վարժարանի մը մէջ :

Պէտք ունեցողները գիտեն խմբագրութեանս :

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍՐԵԱԶԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տաճկական բռնութեան նահատակ եղող Խորէն Նարայէյ-Լուսինեան Սըրբազանի պատկերը ընտիր թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը : Գինն է 65 սանթիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐԳԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջեւ նշանակուած գիներին մէջ հաշուուած է նաեւ զրկելու փոստի ծախքը :

Երարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ու զոյնները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչեւ 2 քիլո) համար 25 սանթիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն :

ՄԻ ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐ (ՀԱՔԱՐԻՍ ՍԹՈՅԱՆՈՎ)

ՅՐԱՆՍԵՐԵՆԵ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՄԻՔՏԻՉ ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

1894

Պուլկարիայի անկախութեան հերոսներէ մէկին, Ջաքարիա Սթոյանովի, որ իր ընդունակութեան շնորհով յաջողեցաւ մի լեոնաբնակ գիւղացի հովուի պարզ վիճակէն հետզհետէ արհեստաւոր, վարժապետ, յետապիտան գործիչ, խմբագրապետ և վերջապէս ազատ Պուլկարիայի Ազգային ժողովի նախագահ դառնալ, խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրութիւնն է, ուր ուշադրութեան արժանի տեղեկութիւններ կան նաեւ Պուլկարիան թիւրքի լուծէն ազատելու աշխատող պուլկար հայրենասէր յեղափոխականներէ գործունէութեանը մասին : Սկիզբը դրուած է նաեւ հեղինակին, Բրոֆէսէօր Լուի Լըփէի, և թարգմանչին միջեւ եղած թղթակցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգմանութեանն առթով :

Հեղինակը շատ իրաւամբ կը գրէ իր յառաջաբանի վերջ թէ «Ջարմանք պիտի պատճառէ ինձ եթէ ընթերցողները հետաքրքրութիւնը չարժի պետական մարդ դարձած մի գիւղացիի այս վաւերական պատմութեան վրայ» :

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ 1 ֆրանկ և 40 սանթիմ :

Տարածելու համար մեծ քանակութեամբ առնողներին 25 % զեղչ կը լինի :

(Պարսկաստանի Հայերէն համար 1 ֆրանկ է :

ԺԲ

ՀՐԱՏԱՐԱՅՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ԳՐԱՐ ՈՏԱՆԱԻՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթոգալեանի գրած հայրենասիրական ոտանաւորներէ մի քանի ամբողջութեամբ են այս տետրակի մէջ իրեն նմոյշներ գանազան քաղաքների մէջ և գանազան տպաւորութիւնների տակ իւրերեքսի գրած ոտանաւորների որոնք ժամանակին հրատարակուած չէ լինելով կորսուած են այժմ : Այն մէ

ջանի ոտանաւորներ որոնք իբրեւ նմոյշ ամբողջութեամբ են այս տետրակի մէջ չիր և ցան կը գտնուին Կ. Պօլիս տպագրուած ազգային երգարաններէ մէջ : որոց վերստին տպագրութիւն վաղուց արդէն արգելուած է, և Առիւծ Արմենիայի թագիւրներին մէջ : Նմոյշներ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տրուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներին տպաւորութիւնների տակ ներքին շուկայի վրայ տպուած են : Գինն (10 սանթիմ 15 սանթիմ) :

ՇԷՔՍԵՐԻ ՀԱՄԼԵՐԸ

Շէքսպիրի ՀԱՄԼԵՐԸ որ արեւմտեան աշխարհագրութեան հայերէնի թարգմանած է քաջ անգլիագէտ Տիար Գարեգին Թ. Փափազեան, կարելի է ստանալ նաեւ Արմենիայի խմբագրատունէն :

Տպագրուած է վիէննայի Միլիթարեանց տպարանը, մաքուր թղթի վրայ և ունի մեծ ութանկ գիրքով 183+Ի. Կրեւս :

Գինն է 2 ֆրանկ և 50 սանթիմ :

— HISTORY of the ARMENIANS IN INDIA. From the earliest times to the present day. By MESROB J. SETH Armenian examiner to the University of Calcutta and Member of the Asiatic Society of Bengal. Calcutta. 1895.

(Price: 5 francs at Marseilles or 5 fr. & 50 centimes post free.)

(Մարսէյի մէջ 5 ֆրանկ է : Մարսէյէն դուրս զրկուելու համար 5 ֆրանկ և 50 սանթիմ) :

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

(Ետեւապէս պատրաստուած Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղթականներուն կեանքի, ժամանակի և դրամի խնայողութիւն ընել տալու հարկ եղած գիւրութիւններն ընծա. յելու համար) : Աշխատասիրեաց Պետրոս Ռ. Թորոնտան. Տպագր. Երեւոյ, Երևոյ Խալաւ և ընկ. 1897 : Ամերիկա գնացող Հայերին և կամ արդէն հին գտնուողներին համար շատ կարեւոր գիրք է : Գինն է 1 ֆրանկ և 25 սանթիմ :

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՅ (1794-1894) ՅՈՐԵԼԻՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Հայ ազգին մէջ լրագրի սկզբնաւորութեան դարադարձին առթով 1894 թուականին հրատարակուած այս միաձաղ զիրքով և լուսատիպ (phototypique) չքեղ պատկերի մեծութիւնն է 50×35 հարիւրորդամէթր և տպուած է 70×45 հարիւրորդամէթր քարտոնի (carton) վրայ այլ և այլ բնագրով : Մէջտեղը դրուած է հայ լրագրութեան հիմնադիրն, Տ. Երուսթիւն Գէնյ. Շմաւոնեանի, պատկերը և բոլորովին 1894ին հայերէն լեզուով հրատարակուող բոլոր լրագրիները, անոնց գրէթէ ամենքի խմբագրապետների պատկերներով :

Գինն է 4 ֆրանկ, ճանապարհա

ծախքը մէկտեղ հաշուած. իսկ Պարսկաստանի համար 2 ֆրանկ և 50 սանթիմ :

Գալեֆիստարան Զ. Գ. — Պատմութիւն Հայ լրագրութեան ի սկզբանէ մինչև մեր ժամանակը. Հատոր Ա. 1794-1860 : Մէկ լուսատիպ պատկերով : Գինն է, ճանապարհածախքով մէկտեղ, 2 ֆր. և 50 սանթիմ :

Վերագրեալ թէ՛ պատկերը և թէ՛ գիրքը կարելի է ստանալ Արմենիայի խմբագրատունէն, արժէքը կանխիկ զրկելով :

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿ ԱՐՄԵՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻՆ

Արմենիայի չրջանի սկզբէն (օգոստոս) բռնորդ եղած լինել և կանոնին համեմատ իրենց բաժնորդագին 20 ֆրանկը կանխիկ վճարել փափագողներին մի գիւրութիւն տուած լինելու համար, ահա մենք ծախու հանաք ենք «Խնայողական գանձանակ Արմենիա լրագրի» :

Այն անգամ երբ մարդ գիւրութիւն ունենայ արծաթ 50 սանթիմից մը (10 սանթիմ ամերիկեան = 50 սանթիմ ֆրանկական = 50 պանի ռուսական և այլն) մէկ կողմ դնելու, կը ձգէ այդ խնայողական գանձանակի մէջ, ուր ձգուածը ալ անկարելի է որ դուրս հանուի մինչև որ Արմենիայի բաժնորդագին 20 ֆրանկը (40 հատ 50 սանթիմից) մէջը լեցուելով չամբողջանայ : Այդ ժամանակ միայն կրնայ պարպուիլ տակի կողմէն կափարիչը դարձուցելով և պարպուելէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20 ֆրանկի մի նոր խնայողութիւն ալ գոյացունելու համար :

Գանձանակը գիւրատար փոքրիկ բան մ'է որ մինչև իսկ գրպանի մէջ կրնայ պահուիլ եթէ ուղուի : Վրան լինուած կայ նաեւ քանակաչափ մը որ գանձանակին մէջ ձգուած դրամները 5 ֆրանկի հասածին պէս, կը սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի գումարը ո՛րչափի հասած է :

«Խնայողական գանձանակ»ի գինն է 2 ֆրանկ : Այդ գումար մեղ վճարողին կը զրկենք գանձանակին հետ մէկտեղ մի ստացագիր որի վրայ նշանակուած կը լինի գնողի անունն ու հասցէն : Եթէ ՄԻԵԻՆՈՅՆ ԱՆՁԸ, առանց ուշանալու ժամանակին բաժնորդ գումարով Արմենիա լրագրի տարեշրջանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18 ֆրանկի հետ մէկտեղ յիշեալ ստացագիրը վերադարձունէ Արմենիայի խմբագրութեան, ամբողջ մէկ շրջանի բաժնորդագին 20 ֆրանկը վճարած կը համարուի, որով «Խնայողական գանձանակ»ը ձրի կը մնայ իրեն :

ՅՆՕՐԷՆ—ԻՄՔԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՍԵՅԼ

Կարէն Գալաք Գ. Փորթոգալեանի

Le Gérant: François CARRIERE

Imp. M. Schickler, 9, Quai du Canal, Marseille.